

ม ง ค ล ที่ ๓ ๕
จิต ไม่ หวั่น ไหว ใน โลก ฆ ร ร ม

จิต วิ ต ที่ ไม่ หวั่น ไหว

จิตของผู้ใด อันโลกธรรมทั้งหลายถูกต้องแล้ว
ไม่หวั่นไหว ไม่เศร้าโศก ปราศจากความขุ่นมัว
เป็นแดนเกษมจากโยคะ ได้ชื่อว่า เป็นมงคลอันสูงสุด

ชีวิตที่ไม่หวั่นไหว

๒๓๘

ชีวิตบนโลกใบนี้ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เราหนีไม่พ้นที่จะต้องพบกับความไม่แน่นอน บางครั้งสมหวัง บางครั้งไม่สมหวัง ซึ่งเป็นธรรมดาของโลก เมื่อมีลาภก็ต้องมี เสื่อมลาภ มียศก็มีเสื่อมยศ มีสรรเสริญก็มีนินทา มีสุขก็มีทุกข์ คละเคล้าปะปนกันไป ความเปลี่ยนแปลงตามธรรมดาของโลกนี้ เรียกว่า “โลภธรรม” อันเป็นธรรมดาประจำโลก มีอยู่แล้วในโลกนี้ ตั้งแต่ก่อนเรามาเกิด สิ่งเหล่านี้มีอยู่แล้วหรือแม้เราจะหมดอายุขัย ละจากโลกนี้ไปแล้ว สิ่งเหล่านี้ยังคงอยู่ ไม่ได้หายไปไหนและ ใครจะถือเอาเป็นสิทธิ์เฉพาะตนก็ไม่ได้ เพราะเป็นของสาธารณะ สำหรับมนุษย์ทุกคนที่เกิดมาในโลกและสรรพสัตว์ทั้งหลาย

ดังนั้น ในสภาวะปัจจุบันนี้ แม้สังคมและเศรษฐกิจ จะแปรปรวนอย่างไรก็ตาม อย่าได้หวั่นไหว ให้ตั้งใจทำความดี ต่อไปเถิด หว่านพืชเช่นไร ย่อมได้ผลเช่นนั้น ถ้าเราประกอบเหตุดี ผลที่ออกมาย่อมจะดีตามไปด้วยการทำความดีนั้น เราควร เพียรพยายามให้ถึงที่สุด และถ้าหากพบปัญหาอะไรที่หนักๆ นั้น แสดงว่าใกล้จะพ้นแล้ว ดังคำโบราณที่กล่าวว่า “ยิ่งมืดแสดงว่า ยิ่งดึก ยิ่งดึกก็ยิ่งใกล้สว่าง” เพราะฉะนั้นให้หมั่นสั่งสมความดี กันต่อไป

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในมงคลสูตรตอนหนึ่งว่า

ชีวิตที่ไม่หวั่นไหว

๒๗๕

“ผู้จุสสุต โลกธมเมติ   จิตตํ ยสฺส น กมฺปติ
อโสภํ วิรชํ เขมํ   เอตมฺมงฺกลมุตฺตมํ

จิตของผู้ใด อันโลกธรรมทั้งหลายถูกต้องแล้ว ไม่
หวั่นไหว ไม่เศร้าโศก ปราศจากความขุ่นมัว เป็นแดนเกษม
จากโยคะ ได้ชื่อว่า เป็นมงคลอันสูงสุด”

ธรรมดาของผู้ที่มีจิตใจมั่นคง ย่อมไม่หวั่นไหวในโลกธรรม
คำว่า “โลกธรรม” คือ ธรรมประจำโลก มีอยู่ ๘ ประการ คือ
ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข เลื่อมลาภ เลื่อมยศ นินทา ทุกข์
ทั้ง ๘ อย่างนี้เป็นของคู่กัน มีทั้งสิ่งที่พึงปรารถนาและสิ่งที่ไม่พึง
ปรารถนา ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา
แต่เลื่อมลาภ เลื่อมยศ นินทา ทุกข์ เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา

ใครๆ ก็อยากได้ความสมปรารถนาทั้งสี่สิ่ง เช่น อยาก
มีโชค มีทรัพย์สมบัติพร้อมๆ อยากได้รับการยอมรับนับถือ มียศ
มีตำแหน่งสูงๆ ไปไหนก็มีแต่คนยกย่องสรรเสริญ มีความ
สุขกายสุขใจเนื่องด้วยสิ่งเหล่านี้เป็นที่ปรารถนาของมนุษย์ทุกคน
แต่ในความเป็นจริง บางครั้งชีวิตของเราอาจจะพบกับสิ่งที่ตรง
กันข้าม เมื่อมีลาภ ก็มีเลื่อมลาภ มียศ ก็มีเลื่อมยศ มีสรรเสริญ
ก็มีนินทา มีสุข มีทุกข์ คละเคล้ากันไปเป็นธรรมดาของโลก
แม้เราไม่ปรารถนาจะพบ ก็ต้องพบ ไม่ว่าจะเป็นความเลื่อมลาภ

ชีวิตที่ไม่หวั่นไหว

๒๘๐

เสื่อมยศ นินทา ทุกข์ ไม่รารารถนาจะพบ แต่บางครั้งก็เลี่ยงไม่ได้
แม้แต่พระอรหันต์ท่านยังถูกนินทา

*ในสมัยพุทธกาล มีอุบาสกชื่ออตุละกับพวกพ้องอีก ๕๐๐
คน ได้มาที่วัดพระเชตุวัน ตั้งใจมาฟังธรรม เมื่อมาถึงสำนักของ
พระเรวตะ ท่านกำลังเจริญภาวนาเข้าสมาธิอยู่ ท่านมี
ปกติยินดีในการหลีกเร้น ชอบทำภาวนาเงียบๆ จึงไม่ได้พูดคุย
อะไรกับอุบาสก อุบาสกเหล่านั้นจึงโกรธท่าน จึงลุกเดินจากไป
ด้วยความไม่พอใจ เดินไปถึงสำนักของพระสารีบุตร ท่านถามว่า
“โยมมาวัด อยากได้อะไรล่ะ”

อุบาสกตอบว่า “กระผมมาเพราะต้องการฟังธรรม”
พระสารีบุตรเป็นพระธรรมเสนาบดีอยู่แล้ว เป็นเลิศทางปัญญา
เวลาแสดงธรรม จึงเป็นประดุจตัวแทนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ท่านได้แสดงธรรมให้อุบาสกฟัง แต่อุบาสกเหล่านั้นฟังแล้วยัง
ไม่พอใจ จึงเดินเข้าไปหาพระอานนท์ บอกว่า “พระสารีบุตร
แสดงธรรมมากเกินไป” พระอานนท์จึงเทศน์บทสั้นๆ แต่อุบาสก
เหล่านั้นโกรธอีก หาว่าสั้นไป

จึงพากันไปเฝ้าพระบรมศาสดา พระองค์ตรัสถามว่า

---

*มก. อุบาสกอดุละ เล่ม ๔๒ หน้า ๔๖๒

ชีวิตที่ไม่หวั่นไหว

๒๘๑

“อุบาสกทั้งหลาย พวกเธอมาทำอะไรกัน” อุบาสกจึงทูลตอบว่า
“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระพุทธเจ้ามาเพื่อฟังธรรม แต่ยังไม่ถูกใจธรรมะของใครเลย พระเรวตะก็ไมยอมสนทนารธรรมด้วย
มาขอฟังธรรมจากพระสารีบุตร ก็เทศน์นานเกินไป เทศน์แต่
เรื่องที่ละเอียดลึกซึ้ง จากนั้นจึงไปขอฟังธรรมจากพระอานนท์
ก็เทศน์สั้นเกินไป พวกข้าพระพุทธเจ้าไม่สามารถจะเข้าใจได้
จึงรู้สึกไม่พอใจ จึงพากันมาเฝ้าพระองค์ พระพุทธเจ้าข้า”

เมื่อพระพุทธองค์ได้ฟังดังนั้นแล้ว จึงตรัสว่า

“อตุลละเอ่ย การนิเทศและสรรเสริญเป็นของเก่า มีมานานแล้ว ชนทั้งหลาย ย่อมติเตียนทั้งคนนิ่ง ทั้งคนพูดมากและ
พูดน้อย คนที่ถูกนิเทศหรือถูกสรรเสริญ เพียงอย่างเดียวในโลกนี้ไม่มีเลย”

แม้แต่พระราชาผู้เป็นใหญ่ ปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์
ด้วยทศพิธราชธรรม ก็ยังมีทั้งคนนิเทศและสรรเสริญ พระจันทร์
และพระอาทิตย์ แม้ส่องสว่างให้แก่สรรพสัตว์ทั้งหลายบนพื้นโลก
บางครั้งได้รับการสรรเสริญ บางครั้งถูกนิเทศ แม้เราตถาคต
เองผู้กำลังนั่งแสดงธรรมแก่บริษัท ๔ ในท่ามกลางมหาสมาคม
บางพวกก็สรรเสริญ บางพวกก็นิเทศ

ดังนั้น การนิเทศหรือสรรเสริญของคนพาล จะเอามา

ชีวิตที่ไม่หวั่นไหว

๒๘๒

เป็นประมาณไม่ได้ แต่การตกเดือนและสรรเสริญของบัณฑิต
จึงเป็นการตกเตียน และสรรเสริญที่แท้จริง

“บุคคลใดมีความประพฤติดี มีศีลและปัญญา ใครเล่า
จะติเตียนผู้นั้นได้ แม้เทวดาและพรหมทั่วหมื่นจักรวาล ก็
สรรเสริญคุณธรรมของบุคคลนั้น”

เมื่อจบพระธรรมเทศนา อุบาสกทั้ง ๕๐๐ คน ได้บรรลุ
ธรรมเป็นพระโสดาบัน ดังนั้นการนิทานหรือสรรเสริญ จึงไม่ใช่
ของใหม่ มีมานานแล้ว และจะยังคงมีต่อไป หากเราได้พบกับ
สิ่งเหล่านี้ อย่าได้หวั่นไหว เราจะดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับการ
กระทำของเราเอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับถ้อยคำของใคร เพราะฉะนั้น
จงอย่าได้หวั่นไหวในโลกธรรมทั้งหลาย

“แล้วทำอย่างไรละ.. เราจึงจะไม่หวั่นไหว”

ต้องหยุดใจให้ได้เสียก่อน โดยนำใจมาตั้งไว้ให้ถูกที่ตั้ง
คือ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เอาใจมาหยุดนิ่งอยู่ที่ตรงนี้ ไม่ว่า
จะทำอะไรก็ตาม จะนั่ง จะนอน จะยืน จะเดิน กิน ดื่ม พุด คิด
หยุดนิ่ง ลืมรส เหยียดแขนคู้แขน หรือทำภารกิจอันใดก็ตาม
ให้เอาใจมาหยุดนิ่ง ตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ พอใจหยุดได้
เท่านั้น โลกธรรมทั้งหลาย ไม่มากระทบกระเทือนแล้ว หรือแม้
จะมีสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น ก็ไม่แล่นเข้ามาถึงในใจ

ชีวิตที่ไม่หวั่นไหว

๒๘๓

ใจเราจะหยุดนิ่งเฉย ไม่เดือดร้อนใจอะไรทั้งนั้น ไม่มี
ความยินดียินร้าย พอใจหยุดโลกธรรมก็ทำอะไรไม่ได้ เราจะ
เป็นผู้ไม่หวั่นไหว เหมือนศิลาแท่งทึบ ไม่หวั่นไหวต่อแรงลมที่พัด
มาจากทิศทั้ง ๔ ใครหยุดใจได้อย่างนี้ ถือว่าได้บรรลุความเป็นมงคล
สูงสุด เข้าถึงเนื้อแท้แห่งมงคลแล้ว เกิดสิริมงคลอย่างแท้จริง

หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ท่านกล่าวว่า

“ใครทำหยุดได้ เป็นตัวมงคล เป็นเนื้อหนังของมงคล
แต่ถ้าทำหยุดไม่ได้ก็เป็นอัมมงคล”

ท่านสอนลูกซึ่งทีเดีย่ว่า “สิริมงคลทั้งหลายเริ่มเกิดขึ้น
ที่จิตใจก่อน แล้วเกิดตอนใจหยุด” ถ้าเราควบคุมใจตนเองได้
รักษาใจให้สงบ ให้หยุดนิ่งได้ ไม่ว่าจะพบปัญหาหรืออุปสรรค
อะไรก็ตาม จะไม่หวั่นไหวในทุกสิ่ง ทำใจหยุดได้เวลาใด เวลานั้น
ถือว่าเป็นมงคล เป็นเวลาฤกษ์งามยามดี มีมหาโชคมหาลาภ
แต่ถ้าเวลาใดเราหวั่นไหวต่อเรื่องราว เหตุการณ์ หรือบุคคล
ใจไม่หยุดนิ่ง ฟุ้งซ่าน ไม่เป็นตัวของตนเอง เมื่อนั้นถือว่าไม่ใช่
เวลาที่เป็นมงคล ความเป็นสิริมงคลที่แท้จริงจะเกิดเมื่อใจ
หยุดนิ่ง ใจใสสะอาดบริสุทธิ์นั่นเอง เป็นเวลาแห่งมงคลอันสูงสุด

เมื่อใจหยุดนิ่ง จิตก็บริสุทธิ์ เมื่อบริสุทธิ์ก็ผ่องใส
จิตเกษมผ่องใส ดวงจิตดวงนี้เป็นมงคลแท้ๆ เป็นความเจริญของใจ

ชีวิตที่ไม่หวั่นไหว

๒๘๔

ใจจะเจริญงอกงาม ตั้งมั่นอยู่ในกุศลธรรม จิตมีความสุขบริสุทธิ์ ผ่องใส ตอนใจหยุดนี้สำคัญ จะนึกคิดปรารภนาสิ่งใดก็สำเร็จหมด เพราะ “หยุดเป็นตัวสำเร็จ” ถ้าปรารภนาอยากได้สมบัติไว้สร้าง บารมี สมบัติจะไหลมาเทมา ถ้าทำใจหยุด ใจใสๆ การเงินไม่เดือดร้อน แต่ถ้าขุ่นมัวเมื่อไร เป็นต้องเดือดร้อนทุกที เพราะ เวลาใจขุ่นมัว เวลานั้น ไม่เป็นมงคลแล้ว

ถ้าใครปรารภนาอยากให้มีธุรกิจการงานเจริญรุ่งเรือง อย่าวิตกกังวล อย่าขุ่นมัว ทำใจใสๆ เข้าไว้ ให้ใจผ่องใสอยู่เสมอๆ สภาพใจอย่างนี้ เดียวเงินทองจะไหลมาเทมา จะมีสมบัติไม่ขาดสาย เศรษฐกิจจะดี การเงินจะคล่องตัว นี่คือการฝึกฝนในการทำหน้าที่การงาน บนหนทางแห่งความสำเร็จ ต้องให้ใจผ่องใส ใจสบาย ทำใจใสๆ ให้ได้ตลอดเวลา แล้วจะพบแต่ความสุข ความสมปรารถนา เป็นผู้ที่ไม่พ่ายแพ้ในที่ทั้งปวง มีแต่ชัยชนะ ทุกเมื่อ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ที่นั่นก็เป็นสิริมงคล เพราะฉะนั้น ให้หยุดใจของเราให้ดี ให้ใจใส ให้สะอาด บริสุทธิ์ ไร้กังวลกับเรื่องราวต่างๆ จะได้ปลอดจากโลกธรรมทั้งหลาย มีความสุขอยู่ในโลกภายในที่แท้จริง

